

ABD Erdoğan'a müdahale etmeli

Dünya / 24/01/2014

ABD'nin eski Ankara Büyükelçileri Morton Abramowitz ve Eric Edelman, Washington Post'ta yayınlanan "ABD Türkiye'ye 'rotanı değiştir' demeli" başlıklı makalelerinde Başbakan Erdoğan'ın Türkiye demokrasisine zarar verdiğini ve ABD'nin bu duruma müdahale etmesi gerektiğini savundu.

Radikal.com.tr - Son 10 yıldaki başkanları ne olursa olsun, Türkiye Başbakanı Recep Tayyip Erdoğan, ülkesinin riskli demokrasisini yok ediyor. Bu, Türkiye ve Türkiye'nin Batılı müttefikleri için derin bir sorun. Zira konuşmanın kısa vadeli çıkarlara zarar vereceği korkusuyla sessiz kalmak, Türkiye'nin uzun vadeli istikrarını riske atıyor.

Geçen ay polis, önde gelen iş adamları ve bakanların oğulları dâhil, Erdoğan hükümetine yakın 50'den fazla insanı yolsuzluk suçlamaları ile tutukladı. Yolsuzluklar Türk hükümetlerine uzun yıllardır nüfuz etmiş olsa da, bu son suçlamaların önceden eş benzeri görülmemiştir. İddialar, hükümetin üst seviyelerine ulaşıyor ve sadece ülke içerisindeki suçlamaları değil İran'a yönelik yaptırımlarda dair önemli ihlalleri içeriyordu.

ERDOĞAN İDDİALARIN ÜZERİNİ ÖRTTÜ, KOMPLO DEDİ

Erdoğan ise bu iddiaları titizce araştırmak yerine onların üzerini örttü. Önde gelen savcılarının yanı sıra ülke çapında 3000 bin kadar polis, zayıf yargı üzerindeki hükümet kontrolünü arttırmak amacıyla görevden alındı. Bu da, polisin bağımsız soruşturmalarda yapma yeteneğini sınırlayıp gazetecilerin konuya dair haber yapmasını engelledi.

Ayrıca bir zamanlar en güçlü müttefikleri olan güçlü dini lider Fethullah Gülen'in yandaşlarının özellikle hedef alındığı (Erdoğan'ın) düşmanlarını yok etmeye yönelik bir medya kampanyasına dönüştü. Ve geçen yaz hükümetine karşı protestolar patlak verdiğinde olduğu gibi Erdoğan yine tüm olayları kendine yönelik bir komplo olarak niteledi. Erdoğan ayrıca diğer muhalefet partilerini ve dış güçleri de işin içine çekmeye çalışırken, ABD Büyükelçisi'ni sınırlandırmaya tehdidi dahi savurdu.

Bu, tek amacı 'bir skandalı engellemek' olan bir siyasetçinin eylemleri değil. Erdoğan mevcut iddiaları muhalefeti bastırmak ve ülke üzerindeki kendi hâkimiyetini güçlendirmek için yaptı.

ERDOĞAN ASLA UZLAŞMA ARAMADI

Erdoğan'ın bu taktikleri yeni değil. Erdoğan, kendisine ne zaman meydan okunsa, uzlaşma aramak yerine muhaliflerini yok etmeye amaçladı. Erdoğan, ordunun siyaset üzerindeki etkisini başarılı bir şekilde kenara ittikten sonra diğer iktidar merkezlerine yöneldi: Medya, iş dünyası ve sivil toplum. Şimdi ise sıra güçlü ve siyaseten etkili bir cemaat olan Gülcüler'e geldi. Erdoğan, gerçek ya da suni olsun, tüm krizleri hukukun üstünlüğünün altına oymak için kullandı.

Ne geçen sene Gezi Parkı'ndaki protestolar ne de mevcut skandal, sadece ülke içerisindeki rahatsızlıklar veya basit siyasi kavgalardan ibaret. Bunların ortaya çıkışı ile hükümetin bunlara verdiği tepki, iktidarına karşı direnişi azaltma peşindeki gittikçe otoriterleşen bir hükümet ile muhafazakâr Gülcüler'den liberal laiklere kadar uzanan muhalefet hareketleri arasındaki güç mücadelesinin en belirgin semptomlarını oluşturuyor.

Bu mücadele yeni bir evreye girdi. Türkiye'de mart ayı sonunda önemli yerel seçimler düzenlenecek, bunu da cumhurbaşkanlığı seçimi ve genel seçimler izleyecek. Erdoğan cumhurbaşkanlığına mı aday olacağını yoksa başbakanlık için tekrar mı yarışacağını hala açıklamadı. Ancak Türkiye'yi yönetmeye sürdürmeye niyetli. Muhalefet partilerine yeniden hayat veren bu iddialar ve Erdoğan'ın müteakip eylemleri, Başbakan'ın seçimlerdeki oy oranını azaltabilir.

ABD İÇİN YAKLAŞAN BİR İKİLEM VAR

Türkiye'nin demokratik çöküşü, ABD için de yaklaşan bir ikilem yaratıyor. Erdoğan'ın şu anki rotası, Türkiye'yi kusurlu bir demokrasiye otokrasiye taşıyabilir. Yakın bir müttefik ve NATO üyesi olan bir ülkedeki bu tip bir akıbetin, ikili ortaklığımız, ABD'nin bölgedeki kuşatılmış itibarı ve bölgedeki demokrasi umutları açısından derin etkileri olur. Ayrıca Türkiye ekonomisini de tehdit edecektir.

ABD Dışişleri Bakanı John Kerry, yedeğine çektiği Türkiye Dışişleri Bakanı Ahmet Davutoğlu son dönemde, ABD'nin demokrasi ile hukukun üstünlüğüne bağlılığına dair bazı mütevazı ve genel göndermeler yaparken, ABD'nin Türkiye'nin iç siyasetine karışmayacağına ısrar edip ikili ilişkilerden övgüyle söz etti. Hiç de sürpriz olmayan bir şekilde Davutoğlu da bu konularda Kerry ile aynı fikirdeydi.

Erdoğan'ın operasyonların arkasında sözde ABD'nin bulunduğu ithamı, Washington'ı zor durumda bıraktı. ABD skandala müdahale ederse bu, Erdoğan'ın suçlamalarının değer bulmasına ve saflarına daha fazla taraftar toplamasına yol açabilir.

ABD'nin olumsuz gelişmeler karşısında ara sıra özel görüşmelerde azarlamak ancak çoğunlukla kamuoyu önünde sessiz kalma şeklindeki yaklaşımı, Erdoğan iktidarını etkilemiyor. Son yayınladığımız Bipartisan Policy Center raporunda da savunduğumuz gibi, bu strateji başarılı olmadı. Bu, Erdoğan'ın Amerikan

politikasından sıklıkla sapan dış politikasının önemli unsurlarını ya da çatışmacı belagatini etkilemezken, daha az düşmanlık içeren bir iç politika yürütmesinin önünü de açmadı. Aslında ABD'nin yıllardır süren bu sessizliği, Erdoğan'ı cesaretlendirmiş bile olabilir.

ABD KARARSIZLIĞI BIRAKMALI

ABD'li siyasetçiler, Erdoğan'ın diktatoryal eğilimlerinin yıkıcı etkileriyle yüzleşmeye yönelik kararsızlıklarını bir kenara bırakmalı ve Türk lidere, ABD'nin Türkiye'nin siyasi istikrarına ve demokratik canlılığına verdiği önemi hatırlatmalı. Özellikle de ABD'nin Türkiye üzerindeki etkisi görünenden daha fazla olduğu için: Türkler ABD'ye güvenmemelerine karşın aralarının bozulmasını da istemezler.

Erdoğan Türkiye'nin ABD ile ortaklığını ve Başkan Barack Obama ile yakın şahsi ilişkisini kendi meşruiyetini parlatmak için kullandı. Hem kamuoyu önünde hem de özel görüşmelerde daha güçlü bir biçimde olmak üzere ABD'nin Erdoğan'ın son eylemlerini kınaması, Başbakan'ın tavırlarını yumuşatabilir. ABD'nin Türkiye ile çıkarları ne kadar önemli olursa olsun, ne sessizlik ne de klişe açıklamalar Türkiye'nin siyasi çöküşünü durdurmaya yetmeyecektir.

Erdoğan Türkiye demokrasisine büyük zarar veriyor. ABD Erdoğan'a, aşırılığa kaçan eylemleri ve demagojisinin, Türkiye'nin siyasi kurumları ile değerlerini altüst ederken, ABD-Türkiye ilişkilerini tehlikeye attığını hem kamuoyu önünde hem de özel olarak açıkça anlatmalı.